

15.12.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**15 Aralık 2023
Cuma**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

15 Aralık 2023 Cuma

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı Yönetmeliği
- Boğaziçi Üniversitesi Lisans Eğitim-Öğretim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Dumlupınar Üniversitesi Ekonometrik Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 12/10/2023 Tarihli ve 2016/14517 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 12/10/2023 Tarihli ve 2016/14518 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 12/10/2023 Tarihli ve 2020/7518 Başvuru Numaralı Kararı

YARGITAY KARARI

- Yargıtay 11. Hukuk Dairesine Ait Karar

Yeni Yüzyılda Türkiye Tohumculuk Zirvesi başladı

Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, Türkşeker 2023 ve Türkşeker 2053 şeker pancarı çeşitlerinin geliştirildiğini belirterek, "Cumhuriyet tarihinin ilk milli ve yerli, hastalıklara dayanıklı şeker pancarını 2025 yılından itibaren çiftçimizle buluşturacağız." dedi.

Yumaklı, Antalya'da bir otelde düzenlenen Yeni Yüzyılda Türkiye Tohumculuk Zirvesi'ne bir video mesaj yolladı.

Videoda, bitkisel üretime yapılacak en önemli altyapı yatırımının tohumculuk olduğunu vurgulayan Yumaklı, tohumculuk sektörüne yönelik politikaları ön planda tuttuklarını söyledi.

Yumaklı, mevzuat çalışmaları başta olmak üzere, sektörün rekabet gücünü artırmak için önemli çalışmalar yürütmeye devam ettiklerine işaret ederek, "Sektörün gelişimi ve çiftçi-tohumcu entegrasyonunu sağlamak için önemli miktarda destek ve hibe verdik. Bu çalışmalarla, tohumun yetersiz olduğu türlerde üretimi arttırdık. Bunların sonucu olarak bugün, ülkemizde kullanılan tohumların yüzde 97'si yurt içinde üretiliyor. Son 21 yılda tohumluk üretimimizi 10 kat artırdık. Sektör 97 ülkeye ihracat yapıp, ekonomiye 233 milyon dolarlık katkı sağlayan bir konuma geldi." ifadelerini kullandı.

Şeker pancarı tohumunun ağırlıklı olarak ithal edildiğine dikkati çeken Yumaklı, "Türk Şeker Genel Müdürlüğümüz, yoğun ıslah çalışmaları sonucunda Türkşeker 2023 ve Türkşeker 2053 şeker pancarı çeşitlerini geliştirdi. Böylece, Cumhuriyet tarihinin ilk

milli ve yerli, hastalıklara dayanıklı şeker pancarını 2025 yılından itibaren çiftçimizle buluşturacağız. İnşallah yerli ve milli tohumculuğu geliştirmek üzere İhtisas Tohum Üretim Bölgeleri oluşturacağız." değerlendirmesinde bulundu.

Yumaklı, dünya tohum ticaretinin yaklaşık 50 milyar dolar olduğunu anımsatarak, sektörün buradaki payının artırılması gerektiğini anlattı.

"Kaliteli ve dayanıklı tohumların üretimini artırmalıyız"

Zirvede konuşan Tarım ve Orman Bakan Yardımcısı Ahmet Gümen de, sektörün dünyadaki gelişmelere uyumlu olarak büyümesi, rekabet gücünü artırması gerektiğini belirterek, "Tarımsal üretimi etkileyen zorluklara karşı kararlılıkla mücadele etmeli ve sektörümüzü geleceğe taşıyacak adımları birlikte atmamızdır. Öncelikle, araştırma ve geliştirme faaliyetlerine daha fazla yatırım yaparak, kaliteli ve dayanıklı tohumların üretimini artırmalıyız. Ayrıca, çiftçilerimizin eğitilmesi ve bilinçlendirilmesi de sektörümüzün gelişimine büyük katkı sağlayacaktır." ifadelerini kullandı.

"Fidancılıkta sertifikalandırma maliyeti azaltılmalı"

Türkiye Tohumcular Birliği (TÜRKTOB) Yönetim Kurulu Başkanı Hacı Ömer Güler de, yerli ve milli tohumluk üretiminin, ülke ihtiyacını karşılama oranının, stratejik ürünlerde yüzde 100'ün üzerinde, diğer ürünlerde ise yüzde 100'e çok yakın olduğunu belirterek, üretimin artarak devam ettiğini anlattı.

Sektörün ihtiyaçlarına da değinen Güler, tohumculuk sektörünün en önemli ihtiyacının, bitki ıslahı ve çeşit geliştirme olduğunu vurguladı.

Güler, tarımsal desteklerde tohumculuğun oranının artırılması gerektiğinin altını çizerek, şunları kaydetti:

"Sertifikalı tohum kullanım destekleri, tohumluk satış fiyatları ve artan girdi maliyetlerine uygun olarak düzenlenmeli. Fidancılıkta kayıt dışı üretimin en önemli nedeni olan sertifikalandırma maliyeti azaltılmalı, fidan etiketi basma yetkisi TÜRKTOB'a verilmeli. İşletmelerimiz KOBİ kapsamına alınmalı, böylelikle KOSGEB desteklerinden yararlanmaları sağlanmalıdır. Ayrıca, tohumculuk desteklemelerini TÜRKTOB ve Alt Birlikleri kanalıyla üreticilere ulaştırmaya talibiz."

İki gün sürecek Yeni Yüzyılında Türkiye Tohumculuk Zirvesi, açılış konuşmalarının ardından panellerle devam etti.

Tavuk eti üretimi yüzde 1,4, yumurta üretimi ise yüzde 3,1 arttı

Türkiye genelinde tavuk eti üretimi, bu yılın ekim ayında geçen yılın aynı ayına göre yüzde 1,4 artarak 204 bin 65 tona, tavuk yumurtası üretimi yüzde 3,8 artışla 1 milyar 833 milyon 559 bin adede yükseldi.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2023 yılı ekim ayına ilişkin kümes hayvancılığı üretimi istatistiklerini açıkladı.^[1]^[2]^[3]

Buna göre, ekimde 204 bin 65 ton tavuk eti üretimi yapıldı. Üretim, yıllık bazda yüzde 1,4, aylık bazda yüzde 6,6 artış gösterdi.

Tavuk yumurtası üretimi ise ekimde aylık bazda yüzde 4,4, geçen yılın aynı ayına göre de yüzde 3,8 yükseldi. Bu dönemde 1 milyar 833 milyon 559 tavuk yumurtası üretildi.^[1]^[2]^[3]

Söz konusu dönemde kesilen tavuk sayısı, yıllık bazda yüzde 0,7 artışla 112 milyon 144 bin olarak kayıtlara geçti. Hindi eti üretimi aynı dönemde yüzde 3,5 yükselişle 3 bin 962 ton oldu.

Ocak-ekim döneminde geçen yılın aynı dönemine kıyasla tavuk yumurtası üretimi yüzde 4 artarken, kesilen tavuk sayısı yüzde 6,8, tavuk eti üretimi yüzde 4,4, hindi eti üretimi yüzde 13 azaldı.

Toplanan inek sütü miktarı yıllık yüzde 8 arttı

Türkiye genelinde toplanan inek sütü miktarı, ekimde, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 8,2 artışla 819 bin 386 tona yükseldi.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), ekim ayına ilişkin süt ve süt ürünleri üretimi verilerini açıkladı.

Buna göre, toplanan inek sütü miktarı, ekimde yıllık bazda yüzde 8,2 artarak 819 bin 386 tona ulaştı.

Toplanan inek sütü miktarı, ocak-ekim döneminde de geçen yılın aynı dönemine kıyasla yüzde 3,6 artışla 8 milyon 534 bin 655 ton oldu.

Ticari süt işletmelerince yapılan içme sütü üretimi, ekimde geçen yılın aynı ayına göre yüzde 12,7 artarak 136 bin 232 tona yükseldi.

Ocak-ekim döneminde ise içme sütü üretimi yıllık bazda yüzde 0,5 düşüşle 1 milyon 233 bin 565 tona geriledi.

Ekimde geçen yılın aynı ayına göre ticari süt işletmelerince yapılan yoğurt üretimi, yüzde 5,8 artarak 102 bin 633 tona ulaştı. Ocak-ekim döneminde de yoğurt üretimi yıllık bazda yüzde 3,7 yükselerek 1 milyon 22 bin 260 tona ıktı.

İnek peyniri üretimi, ekimde yıllık yüzde 11 artarak 66 bin 244 tona, ocak-ekim döneminde de yüzde 9,4 artışla 641 bin 489 tona yükseldi.

15.12.2023

Ekimde ayran üretimi yıllık bazda yüzde 8,2 artarak 73 bin 373 ton olurken tereyağı üretimi yüzde 6,3 azalışla 6 bin 96 tona geriledi.

Ocak-ekim döneminde ise ayran üretimi yüzde 7,2 artarak 689 bin 66 tona çıkarken tereyağı üretimi yüzde 11 azalışla 73 bin 238 tona düştü.

Eylülde 786 bin 165 ton olan ticari süt işletmelerince toplanan inek sütü miktarı, ekimde yüzde 4,2 artarak 819 bin 386 tona çıktı.

Aynı dönemde 123 bin 742 ton olan içme sütü üretimi ise yüzde 10,1 artışla 136 bin 232 ton olarak gerçekleşti.

Türkiye, satın alma gücünde AB'nin yüzde 33 altında kaldı

Türkiye'nin 'Satınalma Gücü Paritesi'ne (SGP) göre kişi başına gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH) endeks değeri, geçen yıl için 67 oldu. Söz konusu değerle Türkiye, ortalaması 100 olan 27 Avrupa Birliği (AB) ülkesinin yüzde 33 gerisinde kaldı.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2022 yılına ilişkin "Satınalma Gücü Paritesi" verilerini açıkladı.

Avrupa Birliği İstatistik Ofisi tarafından ilan edilen SGP'ye göre kişi başına GSYH endeks değeri, 27 Avrupa Birliği (AB) ülkesi için ortalama 100 birim iken Türkiye için 67 birim oldu ve AB ortalamasının yüzde 33 altında kaldı.

Karşılaştırmalar, 27 AB üyesi ülke, 3 Avrupa Serbest Ticaret Birliği (EFTA) ülkesi (İsviçre, İzlanda ve Norveç), 5 aday ülke (Türkiye, Kuzey Makedonya, Karadağ, Sırbistan ve Arnavutluk), 1 potansiyel aday ülkeyi (Bosna Hersek) kapsadı.

Söz konusu 36 ülke arasında SGP'ye göre kişi başına GSYH endeksi en yüksek ülke 256 ile Lüksemburg, en düşük ülke ise 34 ile Arnavutluk olarak belirlendi. Kişi başına GSYH endeksinde Lüksemburg AB ortalamasının yüzde 156 üzerinde, Arnavutluk ise ortalamanın yüzde 66 altında değere sahip oldu.

Fiili bireysel tüketim düzeyi 77

Ülkelerin gelişmişlik düzeylerinin karşılaştırılmasında kişi başına GSYH temel alınırken, tüketicilerin görece refah düzeylerinin karşılaştırılmasında kişi başına fiili

bireysel tüketim endeksleri daha uygun bir gösterge olarak kabul ediliyor. Fiili bireysel tüketim, tüketicilerin satın aldığı mal ve hizmetlere ek olarak devlet veya kar amacı olmayan kuruluşlar tarafından sağlanan eğitim, sağlık gibi hizmetleri de kapsıyor.

Kişi başına fiili bireysel tüketim düzeyi, 27 AB ülkesi ortalaması 100 iken Türkiye için 77 oldu ve Türkiye AB ortalamasının yüzde 23 altında kaldı. Karşılaştırmalarda yer alan 36 ülke arasında kişi başına fiili bireysel tüketim değeri en yüksek ülke 138 ile Lüksemburg, en düşük ülkeler ise 41 ile Arnavutluk ve Bosna Hersek olarak kayıtlara geçti.

Fiyat düzeyi endeksi 36 oldu

Fiyat düzeyi endeksi, ülkelerin ulusal para birimlerinin karşılaştırmalı olarak döviz kuruna göre alım gücünü gösteriyor. Bir ülkenin fiyat düzeyi endeksi, 100'den büyük ise bu ülke, karşılaştırıldığı ülke grubu ortalamasına göre "pahalı", 100'den küçük ise bu ülke karşılaştırıldığı ülke grubu ortalamasına göre "ucuz" olarak ifade ediliyor.

Türkiye'nin fiili bireysel tüketime ilişkin fiyat düzeyi endeksi, 2022 yılı sonuçlarına göre 36 oldu. Bu değer, AB ülkeleri genelinde 100 euro karşılığı satın alınan aynı mal ve hizmet sepetinin Türkiye'de 36 euro karşılığı Türk lirası ile satın alınabileceğini gösterdi.

Öte yandan, haber bültenindeki istatistiksel tablolar ve sonuçlar, Avrupa İstatistik Ofisi (Eurostat) hesaplamaları doğrudan kullanılarak oluşturuldu. Eurostat tarafından yayımlanan ve bültende yer alan veriler, Eurostat ve OECD tarafından ortaklaşa yürütülen Avrupa Karşılaştırma Programı çalışmaları kapsamında hesaplanıyor.

Sudan'da kiralanan bir karış tarım arazisi yok

Tarım ve Orman Bakanlığı yetkililerine göre, Sudan'da hiçbir zaman arazi kiralanmadı. Türkiye Cumhuriyeti'nin 1 tek kuruş parası da Sudan'a aktarılmadı. Sudan taahhüdünü yerine getirmede ve şirketin tasfiyesini Türkiye istedi.

Ali Ekber YILDIRIM

Türkiye'nin 2013 yılından bu yana Sudan'da tarımsal üretim yapmak için sürdürdüğü çalışmalar sonuçsuz kaldı. Geçen 10 yılda Sudan'da bir karış toprağın bile kiralanamadığı ortaya çıktı. İki ülkenin ortaklığı ile kurulan Türk Sudan Uluslararası Tarım ve Hayvancılık Anonim Şirketi ise, 1 Aralık 2023 tarihli Resmi Gazete' de yayınlanan Cumhurbaşkanlığı Kararı ile tasfiye edildi.

Sudan, Nijer ve Venezuela'da Türkiye'nin tarımsal üretim ile ilgili çalışmalarını yazdıktan sonra özellikle Sudan ile ilgili yeni bilgi ve değerlendirmeler geldi. Tarım ve Orman Bakanlığı yetkililerinden edindiğimiz bilgilere göre, Sudan'da 10 yıllık çalışma sürecinde Türkiye hiçbir zaman tarım arazisi kiralamamış. Ayrıca, Sudan tarafı taahhütlerini yerine getirmediği için kurulan şirket de kadük kaldı.

Bakanlık yetkililerine göre, Sudan'da hiçbir zaman arazi kiralanmadı. Türkiye Cumhuriyeti'nin 1 tek kuruş parası da Sudan'a aktarılmadı. Türkiye'nin tarımda kendine yeterli olduğunu bu nedenle Sudan'a domates, biber üretmek için gitmediğini belirten yetkililerin verdiği bilgiler özetle şöyle: "Büyük ülke olmanın gereği başka ülkelerle ilişkilerinizin ekonomik, siyasi, kültürel olarak üst seviyede olması gerekir.

Biz kendimize yeter durumdayız. Kendine yeterlilikte önemli olan kendi karnınızı doyurmak değil, gıdaya dayalı bir sanayimiz var bunu da garantiye almak zorundayız. Sudan'a gitmemizin asıl amacı bu. Kurgu çok doğru. Sudan'a, Afrika'ya, Venezuela'ya, Asya'ya açılmalıyız. Buralara gitmek, buğday, domates üretme ihtiyacından değil. Türkiye'nin çok dinamik bir tohum sektörü var. Tohumda kendine yeter hatta net ihracatçı konumunda. Bizim tohumumuzu satacak pazar bulmamız lazım. Türkiye'nin çok ciddi bir traktör, tarım makinaları ve ekipman altyapısı var. Bunları satacak pazar bulmalıyız. Sudan'a gittiğimizde hedef belliydi, 12 bin 500 hektar alana pilot çiftlik kurulacak geri kalan alanlarda özel sektör yatırım yapacaktı. Özel sektörün oraya gitmesi demek, Türkiye'nin traktörü, tarım alet ve ekipmanları, tohumu gidecek. Afrika'da Türk tohumunun yayıldığını ve bu pazarın Türklerin eline geçtiğini düşünün. Bu nedenle önemli bir proje.”

Kiralama neden yapılamadı?

Sudan'da tarımsal üretim için çalışmalar, heyetlerin karşılıklı gelip gitmesi tam 10 yıl sürdü. Hala heyetler gelip gidiyor. Edindiğimiz bilgilere göre Sudan yetkilileri Türkiye'ye pilot çiftlik kurulması için bir iki kez yer göstermiş ancak bu yerlerin tarımsal üretime uygun olmadığı için kabul edilmemiş ve kiralanmamış. Daha sonra darbe olunca yeni yönetim eskiden yapılan anlaşmaları bir anlamda askıya almış.

Geçen 10 yılda Türkiye'de 7 tarım bakanı görev yaptı ve Sudan'da bir üretim yapılamadı. Sudan'da ise iç karışıklık ve darbeler nedeniyle her seferinde muhataplar, heyetteki kişiler değişti. Bu nedenle yol alınamadı.

Pakdemirli: “Arazimize kavuştuk” demişti

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nin ilk Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli göreve atandıktan kısa süre sonra Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın talimatı ile Sudan'a gitti. Anadolu Ajansı'nın 12 Eylül 2018 tarihli Sudan kaynaklı haberinde Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin şu sözlerine yer verildi: "Türkiye ile Sudan arasındaki tarım ve hayvancılığa dayalı iş birliğinin hayata geçirilmesinde önemli mesafeler kat ettik. En sonunda arazimize kavuşmuş olduk, şimdi içindeyiz. Bu araziyi Kasım ayından itibaren tamamen Sudan hükümetinden teslim almış olacağız. Türk hükümeti olarak örnek çiftlik ve örnek üretim yapılması konusunda her türlü adımı atmış olacağız. Yaklaşık 2 ay önce bakan olduğumda, Başkanımızın bana ilk emri 'Sudan'da kardeşlerimiz var, Sudan'a git, onlarla iş yap.' olmuştu. Yani sizler için buradayız."

Sudan taahhütlerini yerine getirmedi

Sudan'da tarımsal üretim planlamasında yapılan anlaşmaya dikkat çeken Yetkililer: "Şöyle bir anlaşma yapılmış. Bir şirket kuralım, şirketin mali sorumluluklarını yani masraflarını, girdileri Türkiye Cumhuriyeti nakden ödesin. Sudan ise buraya aynı olarak toprak koysun. Türkiye o toprakta ekimi, dikimi, bakımını yapacak ve elde edilen ürünün yüzde 80'ni Türkiye, yüzde 20'sini Sudan alacak. Şirket 2018'de kurulmuş. İlk etapta şirketin kurulması için Türkiye, 13 milyon küsur lira bir para koymuş. Şirket Türkiye Cumhuriyeti'nde kuruldu. Bu para da Ziraat Bankası nezdinde açılan hesaba yatırılmış. Sudan'a da denilmiş ki 'şirket kuruldu bir yönetim kurulu üyesi atayın ve siz de araziye bize verin veya gösterin bu işe başlayalım'. Geline noktada önce pandemi, arkasından Sudan'daki karışıklık, darbe olunca bunlar yapılamıyor. Bu yıl Ocak ayında tam konuşmaya başlanırken bir darbe daha oldu. Geline noktada şirket yoruldu. Türkiye'de insanlar siyaset yapıyor. Bu şirket üzerinden iktidar yıpratılmaya çalışılıyor. Sudan'da da benzer bir durum var. Orada da değişen iktidar var ve önceki dönemde imzalanan anlaşmalara antipati ile bakıyor. Bu nedenle şirket tasfiye edildi." değerlendirmesini yapıyor.

Tarımsal üretim olmadı, şirket faizden para kazandı

Bakanlık yetkililerine iddiasına göre, 2021 yılından beri Türk Sudan Uluslararası Tarım ve Hayvancılık Anonim Şirketi'nde kimse ücret almıyor. Ücret alındığı söylenen dönemde ise yönetim kurulu üyelerine asgari ücret düzeyinde ödeme yapıldığı ifade ediliyor.

Merkezi Ankara'da olan Türk Sudan Uluslararası Tarım ve Hayvancılık Şirketi, 2018 yılında 10 milyon dolar sermaye ile kuruldu. Ortaklık yapısına göre yüzde 80 hisseye sahip olan Türkiye, 8 milyon dolar sermaye ödemeyi taahhüt ederken, Sudan, 2 milyon dolarlık sermaye taahhüdünü toprak kiralama ile karşılayacaktı. Ancak, kiralama olmadığı içi Sudan taahhüdünü yerine getirmedi. Türkiye ise şirketin kurulabilmesi için 13 milyon lira sermaye koydu. Bu para Ziraat Bankası'ndaki şirket hesabına yatırıldı. Geçen süre zarfında faiz geliri ile 13 milyon lira 22 milyon liraya ulaştı. Bu para şirket hesabında duruyor. Şirket tasfiye edildiği için muhtemelen Tarım İşletmeleri genel Müdürlüğü'ne aktarılacak.

Şirketin kapanmasını Türkiye istedi

Sudan'da tarımsal üretim faaliyetleri için 2018'de kurulan Türk Sudan Uluslararası Tarım ve Hayvancılık Şirketi'nin herhangi bir faaliyeti olmadığı halde yönetim kurulu üyelerine belli bir dönem ödeme yapılması tartışmalara neden olunca Türkiye tarafı şirketin tasfiye edilmesini kararlaştırdı. Sudan yetkilileri de bu karara onay verdi. Bazı iddialara göre, Sudan tarafı sermaye taahhüdü yerine getirmedeği için şirket tam olarak kurulmuş sayılmıyor. Şirket kadük kalmış.

Türkiye'nin Sudan'da 10 yıllık tarım macerası

Türkiye'nin devlet eliyle yurtdışında toprak kiralayarak tarımsal üretim yapma girişimi 2013 yılında başladı. Sudan'a özel ilgi gösteren AK Parti iktidarı, Recep Tayyip Erdoğan'ın Cumhurbaşkanı, Ahmet Davutoğlu'nun Başbakan, Mehdi Eker'in Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı olduğu 2014 yılında Sudan ile tarımda işbirliği anlaşması imzaladı. Ankara'da 28 Nisan 2014 tarihinde imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İkili Tarımsal İşbirliği ve Ortaklığına İlişkin Anlaşma" Bakanlar Kurulu'nun 9.11.2015 tarih ve 2015/8234 sayılı Kararı ile onaylandı.

Türk- Sudan tarım anlaşmasının ayrıntıları

Sudan ile yapılan anlaşmada özetle şöyle denilmektedir: "İki ülke arasında tarımsal üretim ve ticaretin artırılması için Sudan'da tarımsal işletmeler/çiftlikler kurulup, Sudan kaynaklarının ve tarımsal potansiyelinin daha rasyonel kullanılması göz önünde tutularak, gelişmekte olan ikili ticaretle ekonomik işbirliğinin büyük potansiyeli de dikkate alınarak, hayvancılık da dahil olmak üzere tarımsal alanda işbirliğinin geliştirilip derinleştirilmesi ve her iki ülkede güvenilir ve sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması amacıyla taraflar arasında ortak bir tarım şirketinin kurulmasının önemi vurgulanmış, Türk özel sektörünün Sudan'da kurulacak tarımsal işletmeler/çiftliklerde faaliyet göstermesinin sağlanması amaçlanmıştır.

Şirketin amacı; Sudan'da tarımsal üretim, hayvancılık faaliyetleri, bunlara ilişkin endüstriyel tesisler kurup, pazarlama, depolama, ihracat, ithalat ve ticaret yapmak, sosyal yaşam alanları kurmak şeklinde özetlenmiştir.

Şirketin merkezi Ankara'da olacak, her türlü tarımsal faaliyet ve işlemleri ile gelirleri ve bu gelirlerin ülke dışına transferi Sudan Cumhuriyeti'nde hiçbir vergiye, vergi benzeri ödemeye, gümrük vergisi ödemelerine ve benzeri diğer ödemelere tabi olmayacak, Şirketin yurtdışı şubelerinden elde ettiği gelirler Türkiye'de vergilendirilmeyecektir.

Şirketin süresi yasal kuruluş tarihinden itibaren 35 (otuz beş) yıl olacak, bu anlaşma ise 99 yıllığına yürürlükte kalacaktır. Şirketin kuruluş sermayesi 10 milyon ABD dolarıdır. İki tarafın şirketteki ortaklık oranları: Türkiye %80, Sudan %20'dir. Sudan tarafı sermaye karşılığı olarak arazi kira bedelini koyacak, arazi kira bedeli

Sudan'daki diğer arazilerle ilgili emsal değerler göz önüne alınarak tarafların mutabakatıyla belirlenecektir.

Kurulacak ortak şirketin ve Türk girişimcilerin faaliyette bulunacağı ve Sudan Devleti'nin faaliyette bulunmaları için tahsis edeceği tarımsal yatırıma konu araziler aşağıdakilerdir:

El Cezire (Abugota 2) 87.500 hektar

Batı Omdurman ve Kuzey Kordofan 50.000 hektar

Mavi Nil, Gedaref, Sinnar 300.000 ha

Kuzey Eyaleti (Dongola, Amri, Golid, Multaga) ve Nil eyaleti 270.000 hektar

El Cezire (Rahat Medani) 73.000 hektar

TOPLAM 780.500 hektar

Söz konusu arazilerin bütünlüğünün korunması, üçüncü şahıslar tarafından ileri sürülecek hak iddialarını gidermek Sudan devletinin sorumluluğundadır ve bu konuda projede doğabilecek kesintiler ve maliyetler Sudan devletince tazmin edilecektir.

Arazi, bina, makine ve personelin güvenliğinden Sudan tarafı sorumlu olacaktır. Sudan tarafı, Ortak Şirketin ve tarım ve tarımsal endüstri alanında yatırım yapan Türk girişimcilerin Sudan'daki yatırımları ile alakalı üretim ve ticari faaliyetleri sonucunda elde edeceği meblağları ve kârları, hiçbir önleyici tedbir ya da gecikme olmadan serbestçe transfer etmelerini garanti eder.”

Şirket 2018'de kuruldu

Sudan ile yapılan bu anlaşma kapsamında, 17 Ocak 2018 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı ile “Türk-Sudan Uluslararası Tarım ve Hayvancılık Anonim Şirketi”nin Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü'ne (TİGEM) bağlı ortaklık olarak kurulması onaylandı. Şirket kurulduğunda Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'dı. Binali Yıldırım Başbakan, Ahmet Eşref Fakıbaba Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanıydı.

Örnek çiftlik kurulacaktı

Sudan'da tarım arazisinin kiralanması gündeme geldiği dönemde Devlet Başkanı Ömer el-Beşir'di. 2019'da ülkede aylar süren ayaklanmaların ardından Ömer el-Beşir devrildi. 2021 yılında darbe ile iktidara gelen Sudan Egemenlik Konseyi Başkanı Abdulfettah El-Burhan, Ağustos 2021'de Ankara'ya gelerek Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ı ziyaret etti. O ziyaret ile Türkiye'nin Sudan'da tarım yapması bir kez daha gündeme geldi.

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay, Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Abdulfettah El-Burhan görüşmesi sonucunda Sudan'da ilk etapta 100 bin hektarlık alanın yani 1 milyon dönüm tarım arazisinin işletmeye alınmasıyla ilgili görüş birliğine varıldığını açıkladı. Oktay, şunları söyledi: “Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün (TİGEM) pilot çiftlik projesi öncülüğünde bu alanda başlatılacak tarımsal üretim işbirliği, Türk iş

insanlarımız için Sudan’da önemli bir yatırım fırsatı sunarken aynı zamanda Sudan’a istihdam, tarımsal teknoloji ve gıda arz güvenliği gibi alanlarda katkı sağlayacaktır.”

Türk-Sudan tarım şirketi tasfiye edildi

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan imzası ile 1 Aralık 2023 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan karar ile Sudan ile Türkiye arasında kurulan ortak şirketin tasfiyesine karar verildi. Karar ile Türk Sudan Uluslararası Tarım ve Hayvancılık şirketindeki kadro ve pozisyonlar da iptal edildi. Karar’da özetle şu bilgilere yer verildi: “Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü’nün (TİGEM) bağlı ortaklığı olarak kurulan Türk Sudan Uluslararası Tarım ve Hayvancılık Anonim Şirketinin (Şirket) tasfiye edilmesine karar verilmiştir. Tasfiye işlemleri ilgili mevzuat kapsamında yürütülerek ortaklık payından kaynaklı tüm hak ve yükümlülükler TİGEM’e devredilir. Şirketin, 14/7/2021 tarihli ve 2021/362 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile ihdas edilen kadro ve pozisyonları iptal edilerek, 22/1/1990 tarihli ve 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) ve (II) sayılı cetvellerin ilgili bölümlerinden çıkarılmıştır.”

Merkez Bankası Başkanı Erkan: Türk Lirası'na geçiş zamanı gelmiştir

Merkez Bankası Başkanı Erkan, dezenflasyonun tesisi için gerekli parasal sıkılık düzeyine önemli ölçüde yaklaşıldığını belirterek, “Türk lirasına geçiş zamanı gelmiştir. Bunun en doğrudan yansımalarını mevduat gelişmelerinde görüyoruz” dedi.

Türkiye İhracatçıları Meclisi (TİM), Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Başkanı Dr. Hafize Gaye Erkan'ı ağırladı. Dış Ticaret Kompleksi'nde Erkan'ın katılımıyla yapılan TİM Sektörler Konseyi toplantısında karşılıklı değerlendirmelerde bulunulurken, ihracatçılar açısından önemli görülen konular geniş bir kapsamda konuşuldu.

TCMB Başkanı Hafize Gaye Erkan, fiyat istikrarının istikrarlı ve sürdürülebilir büyüme için önemine değindiği konuşmasında hem ihracatçıların dış talep nedeniyle yaşadığı zorlukların hem de ekonominin güçlü taraflarının farkında olduklarını belirtti. TCMB Başkanı Erkan, küresel ekonominin geçirdiği dönüşümle birlikte Türkiye'nin yükselen potansiyelinden bahsederek, “Fiyat istikrarı yoluyla öngörülebilirliğin artması, sizlerin bu potansiyeli gerçekleştirmesinin en güçlü destekçisi olacaktır” şeklinde konuştu.

TCMB Başkanı Erkan konuşmasında, uygulanan politikanın etkisinin zamana yayıldığını, diğer yandan öncü gösterge niteliğinde bazı olumlu sonuçların alınmaya başladığını ifade etti. TCMB Başkanı Erkan, “2024'ün ikinci yarısında başlayacak dezenflasyon döneminden önceki geçiş sürecinde talepte dengelenme yaşanırken,

doğru politika tasarımlarıyla, üretimin sürekliliğinin sağlanmasına katkı vermeyi sürdüreceğiz” dedi.

"Türk lirasına geçiş zamanı gelmiştir"

Kasım Ayı Para Politikası Kurulu kararına atıfta bulunarak dezenflasyonun tesisi için gerekli parasal sıkılık düzeyine önemli ölçüde yaklaşıldığını ifade eden TCMB Başkanı Erkan, "Türk lirasına geçiş zamanı gelmiştir. Bunun en doğrudan yansımalarını mevduat gelişmelerinde görüyoruz" dedi. TCMB Başkanı Erkan, kredi gelişmelerine de değinerek "Mayıs ayı sonunda durma noktasına gelen kredi akışı karşısında hızla harekete geçerek piyasa mekanizmasının yeniden tesisini sağladık. Bireysel kredilerde israf ve enflasyona yol açan aşırılık giderilirken, ticari krediler süreklilik göstererek üretim kapasitesine katkıda bulunmaktadır" diye konuştu.

Bu kapsamda, reeskont kredisi günlük limitlerinin 10 kat artırılması, YTAK çerçevesinin yeniden yapılandırılarak 3 yıl boyunca 300 milyar TL limit tahsisi, sağlanan maliyet avantajları ve erişimin önündeki engellerin kaldırılması gibi uygulamaları anlatan TCMB Başkanı Erkan, "Reeskont limitlerinde ilave bir güncellemeyi etki analizleri çerçevesinde değerlendiriyoruz. İhracat ve yatırım potansiyelinin gelişimi için firmaların finansmana erişimi ile finansman koşullarına destek olmaya devam edeceğiz" açıklamasında bulundu.

Vergi tarifesinde çözüm için gözler Erdoğan'da

Yeni yılda belirlenecek asgari ücret artış oranıyla birlikte, gelir vergisi dilimlerinin yukarı çekilmesi de tartışma gündemine oturdu. İşçilerin yanı sıra, işveren kesimi dilim güncellemesi konusunda sesini yükseltti.

Mehmet KAYA / ANKARA

Asgari ücretle birlikte yeniden gündeme gelen gelir vergisi tarifesinde Cumhurbaşkanı'ndan yüksek oranlı artış beklentisi yükseldi. Tarifede talepler yönünde değişikliğin asgari ücretin belirlenmesinin ardından, torba yasaya yeni madde eklenmesiyle yapılabileceği belirtiliyor.

Türkiye'de gelir vergisine yönelik tarifenin yüksek oranlı artırılması için talepler artıyor. İşçi sendikaları yanında, işveren sendikaları, iş dünyası örgütleri önceki yıllarda yeniden değerlendirme oranının altında artış yapılan gelir vergisi tarifesinin bu kez yüksek oranlı artırılmasını talep etti. TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu da bu hafta içinde yaptığı açıklamada gelir vergisi güncellemesinin alım gücünü artırıcı etkisine de vurgu yaparak, yükseltilmesini talep etmişti. TİSK Başkanı Özgür Burak Akkol asgari ücret tespit komisyonu toplantısında ve daha önce yaptığı açıklamalarda, hem asgari ücret, hem de genel olarak ücretler üzerinde baskı oluşturduğu ve ilave maliyet yarattığı için düzenleme istemişti. TÜRK-İŞ, HAK-İŞ ve DİSK hem yayınladıkları raporlarla, hem de açıklamalarıyla uzun süredir ücretlerde yıl içinde yüksek oranlı gerileme nedeniyle gelir vergisi tarifesinin yükseltilmesini talep ediyor.

İstisna ve muafiyetler yeniden düzenlenecek

Gelir vergisi tarifesine yönelik olarak kamuda daha önce çeşitli çalışmalar yapılmıştı. Düşük tarife artışı, son yıllarda asgari ücretin yıl içinde ikinci vergi dilimine geçmesine yol açtığı için, her ne kadar ücretlerin asgari ücret kadar kısmı vergi dışı olsa da, her yıl kamu tarafından bütçe kaynaklı olarak kayıtlı çalışanlara ücret desteği veriliyor. Yakın zamanda Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, özellikle gelir ve kurumlar vergisi sistemindeki istisna ve muafiyetlerin yeniden düzenlenmesine ilişkin bir çalışma başlattığı yönünde bilgiler kamuoyuna yansımıştı.

Öte yandan, Cumhurbaşkanı Erdoğan'a da gelir vergisi taleplerinin iletildiği bildirildi. Asgari ücretin belirlenmesinin ardından, bazı gelir artırıcı düzenlemeler yanında, torba yasaya yeni maddelerin eklenmesinin gündeme gelebileceği kaydedildi. Oluşacak 2024 harcama-gelir etkisine bağlı olarak gelir vergisi tarifesinde talepler yönünde değişikliğin bu yolla yapılabileceği vurgulanıyor.

Cumhurbaşkanı'nın gelir vergisine yönelik yeniden değerlendirme oranının yarısı kadar artırma ya da azaltma yetkisi bulunuyor. Ayrıca, tarifeye bu oranın dışında bir artış yapılması, kanundaki tek maddeye göre yapılabiliyor. Gelir İdaresi, başta gelir vergisi tarifi olmak üzere, tarife ve harçlara yönelik olarak yıl sonuna doğru bir tebliğ yayınlıyor. Bu tebliğ henüz yayınlanmadı.

İlk dilim olması gerekenden 86 bin TL daha aşağıda

Gelir vergisi ilk diliminin olması gereken seviyesine yönelik yapılan hesaplamaya göre, 2023'te sadece yeniden değerlendirme oranı kadar artırılması halinde 156 bin TL olması gerektiği belirlendi. Hesaplama, düşük olarak belirlense de önceki yılın tarifesinin yeniden değerlendirme kadar artırılmasıyla yapıldı. Kümülatif olarak her yıl ve her defasında yeniden değerlendirme kadar artırıldığında ortaya çıkan rakam çok daha yüksek. Bu sınırlı hesaplamaya göre dahi ilk dilimi 2023 itibarıyla 86 bin 51 TL farka ulaşıyor.

KKM'de düşüş sürerken, mevduat arttı

Kur korumalı TL mevduat ve katılma hesaplarındaki tutar ve krediler gerilerken, mevduat artış gösterdi.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun (BDDK) haftalık bülteninde yer alan bilgilere göre, kur korumalı TL mevduat ve katılma hesapları 2 trilyon 714,3 milyar TL'den 2 trilyon 700,9 milyar TL'ye geriledi.

Aynı haftada krediler 11 trilyon 314,3 milyar TL'den 11 trilyon 301,3 milyar TL'ye gerilerken, mevduat 14 trilyon 146,8 milyar TL'den 14 trilyon 161,6 milyar TL'ye yükseldi.

Tüketici kredileri 1 trilyon 477,4 milyar TL'den 1 trilyon 483,1 milyar TL'ye yükselirken, bireysel kredi kartları 1 trilyon 79,1 milyar TL'den 73,2 milyar TL'ye indi.

Takipteki alacaklar ise 175,8 milyar TL'den 175,9 milyar TL'ye yükseldi.

Veriler 8 Aralık ile biten haftayı kapsıyor.

Son dakika: CHP, 31 Mart seçimlerindeki başkan adaylarını açıkladı

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP), 31 Mart Yerel Seçimlerinde 226 seçim çevresinde adayların tam listesini açıkladı.

CHP Parti Meclisi (PM), aralarında İstanbul, Ankara ve Bursa'nın da yer aldığı belediye başkan adayını belirledi.

İzmir için aday ismi açıklanmadı

Listede İzmir için aday açıklanmaması dikkatlerden kaçmadı. Parti Meclisi, 23 seçim bölgesinde önseçim yapılmasının, 57 seçim bölgesinde de önseçim yapılma yetkisi verilmesinin kararlaştırıldığını açıkladı. Parti Meclisi 'nden İzmir için aday ismi çıkmadı.

31 Mart 2024 yerel seçimlerinde büyük şehirlerde CHP'nin başkan adayları şöyle:

İstanbul: **Ekrem İmamoğlu**

Ankara: **Mansur Yavaş**

Bursa: **Mustafa Bozbey**

Bolu: **Tanju Özcan**

Balıkesir: Ahmet Akın

İşte bölge bölge CHP'nin belediye başkan adayları...

31 MART 2024 TARİHİNDE YAPILACAK YEREL SEÇİMLERDE CUMHURİYET HALK PARTİSİ ADAYLARI (226 SEÇİM ÇEVRESİ)				
TÜR	İL	İLÇE	BELDE	İSİM
BELDE	ADİYAMAN	BESNİ	ÇAKIRHÜYÜK	RECEP ÇETİN
İLÇE MERKEZİ	ADİYAMAN	GERGER		NAZİM KAYA
İLÇE MERKEZİ	ADİYAMAN	SİNCİK		RAMAZAN ŞAHİN
BELDE	ADİYAMAN	BESNİ	KESMETEPE	ALİ YILMAZ
BELDE	ADİYAMAN	BESNİ	KÖSECELİ	VEYSEL KORKMAZ
BELDE	AFYONKARAHİSAR	DİNAR	TATARLI	ALİ KÖKSAL
BELDE	AFYONKARAHİSAR	EMİRDAĞ	DAVULGA	MUSTAFA ÇİMEN
İLÇE MERKEZİ	AFYONKARAHİSAR	EMİRDAĞ		BARİŞ CAN
BELDE	AFYONKARAHİSAR	MERKEZ	ÇIKRIK	İDRİS ERUSLU
BELDE	AFYONKARAHİSAR	MERKEZ	GEBECERLER	MUSTAFA SATILMIŞ
BELDE	AFYONKARAHİSAR	MERKEZ	NURİBEY	OSMAN SAĞ
BELDE	AFYONKARAHİSAR	MERKEZ	SÜLÜMENLİ	AHMET SÜRGÜ
BELDE	AFYONKARAHİSAR	SİNANPAŞA	AHMETPAŞA	BÜLENT ÖNEY
BELDE	AFYONKARAHİSAR	SİNANPAŞA	KÜÇÜKHÜYÜK	CEYLAN KOCATÜRK
İLÇE MERKEZİ	AFYONKARAHİSAR	BAŞMAKÇI		SELÇUK GÖNÜLLÜ
İLÇE MERKEZİ	AFYONKARAHİSAR	DAZKIRI		İSMAİL TAYLAN
İLÇE MERKEZİ	AFYONKARAHİSAR	İHSANİYE		TUNAY TÜRKMEN
İLÇE MERKEZİ	AKSARAY	GÜZELYURT		RAMAZAN PALA
BELDE	AKSARAY	MERKEZ	BAĞLIKAYA	ALİ AYDOĞDU
BELDE	AKSARAY	MERKEZ	HELVADERE	SÜLEYMAN SEVDİ
BELDE	AKSARAY	MERKEZ	TAŞPINAR	İSMAİL YILMAZ
BELDE	AKSARAY	GÜLAĞAÇ	SARATLI	ZEKİ TÜRKER
BELDE	AKSARAY	MERKEZ	YEŞİLTEPE	TAHSİN ÇELİK
İLÇE MERKEZİ	AMASYA	GÖYNÜCEK		MUSA ATILGAN
İLÇE MERKEZİ	AMASYA	HAMAMÖZÜ		HANDAN CANDEMİR AY
İLÇE MERKEZİ	AMASYA	SULUOVA		VEDAT GÜLEK
İLÇE MERKEZİ	AMASYA	TAŞOVA		ÖMER ÖZALP
İLÇE MERKEZİ	AMASYA	MERZİFON		ALP KARGI
BÜYÜKŞEHİR	ANKARA	BÜYÜKŞEHİR		MANSUR YAVAŞ
İLÇE MERKEZİ	ARDAHAN	POŞOF		ERDEM DEMİRCİ
İLÇE MERKEZİ	ARDAHAN	HANAK		AYHAN BÜYÜKKAYA
İLÇE MERKEZİ	ARTVİN	BORÇKA		ERCAN ORHAN
İLÇE MERKEZİ	ARTVİN	MURGUL		MEHMET YILDIRIM
BÜYÜKŞEHİR	BALIKESİR	BÜYÜKŞEHİR		AHMET AKIN
İL MERKEZİ	BAYBURT	MERKEZ		KUBİLAY EREL
İLÇE MERKEZİ	BİLECİK	PAZARYERİ		ALİ ŞAHİNOĞLU
İLÇE MERKEZİ	BİLECİK	İNİŞAR		CAFER GÜREL
İLÇE MERKEZİ	BİLECİK	SÖĞÜT		YUSUF SERT
İLÇE MERKEZİ	BİTLİS	HİZAN		CEZAIL AKTAŞ
İLÇE MERKEZİ	BOLU	GÖYNÜK		ALİ ORAL
BELDE	BOLU	MENGEN	GÖKÇESU	MEHMET YILMAZ
İLÇE MERKEZİ	BOLU	SEBEN		UYGAR OTURAKDAŞ
İL MERKEZİ	BOLU	MERKEZ		TANJU ÖZCAN
BELDE	BOLU	MUDURNU	TAŞKESTİ	YASİN ÖZDEMİR
İLÇE MERKEZİ	BURDUR	ÇELTİKÇİ		MEHMET ŞENGİL
İLÇE MERKEZİ	BURDUR	BUCAK		HÜLYA GÜMÜŞ
İLÇE MERKEZİ	BURDUR	ÇAVDIR		ALİ OKAN YÜCEL
BÜYÜKŞEHİR	BURSA	BÜYÜKŞEHİR		MUSTAFA BOZBEY
BELDE	ÇANAKKALE	ÇAN	TERZİALAN	YUSUF KURT
İLÇE MERKEZİ	ÇANAKKALE	AYVACIK		MESUT BAYRAM
İLÇE MERKEZİ	ÇANAKKALE	BAYRAMIÇ		HASAN CEM ATILGAN
BELDE	ÇANAKKALE	BİGA	KARABİGA	SEMİH KIRBAÇ
İLÇE MERKEZİ	ÇANAKKALE	BOZCAADA		YAHYA GÖZTEPE
İLÇE MERKEZİ	ÇANAKKALE	ÇAN		HARUN ARSLAN
İLÇE MERKEZİ	ÇANAKKALE	EZİNE		İRFAN ULUSOY
BELDE	ÇANAKKALE	GELİBOLU	EVREŞE	ÖZKAN İNCE
BELDE	ÇANAKKALE	LAPSEKİ	ÇARDAK	METİN SEMERCİ
BELDE	ÇANAKKALE	LAPSEKİ	UMURBEY	ERDAL DOĞAN
İLÇE MERKEZİ	ÇANAKKALE	LAPSEKİ		HASAN KART
İLÇE MERKEZİ	ÇANAKKALE	YENİCE		OLCAY BALCI
İLÇE MERKEZİ	ÇANKIRI	BAYRAMÖREN		AYTEN İNCİKUŞU
İLÇE MERKEZİ	ÇANKIRI	ÇERKEŞ		CENGİZ ELVANAĞACI
İLÇE MERKEZİ	ÇANKIRI	ILGAZ		MUHAMMED LAFCI

31 MART 2024 TARİHİNDE YAPILACAK YEREL SEÇİMLERDE CUMHURİYET HALK PARTİSİ ADAYLARI (226 SEÇİM ÇEVRESİ)				
TÜR	İL	İLÇE	BELDE	İSİM
İLÇE MERKEZİ	ÇANKIRI	KORGUN		RECEP SARGIN
İLÇE MERKEZİ	ÇANKIRI	KURŞUNLU		CAN TENKE
İLÇE MERKEZİ	ÇANKIRI	ŞABANÖZÜ		SADIK DÜLGER
İLÇE MERKEZİ	DÜZCE	GÜMÜŞOVA		AHMET ÇEKİÇ
BELDE	DÜZCE	MERKEZ	BEYKÖY	EMİNE SATILMIŞ
İLÇE MERKEZİ	DÜZCE	YIĞILCA		ÖNDER ATASOY
BELDE	EDİRNE	İPSALA	ESETÇE	İBRAHİM ÖRS
BELDE	EDİRNE	KEŞAN	BEĞENDİK	MUHAMMET ÖRNEK
BELDE	EDİRNE	KEŞAN	YENİMUHACİR	TAMER KIRAL
İLÇE MERKEZİ	EDİRNE	LALAPAŞA		ZAFER SEZGİN GELDİ
BELDE	EDİRNE	MERİÇ	KÜPLÜ	GÖKMEN ALTAY
İLÇE MERKEZİ	EDİRNE	SÜLOĞLU		MEHMET ORMANKIRAN
BELDE	EDİRNE	UZUNKÖPRÜ	KIRCASALIH	HÜSEYİN TÖTÜNCÜ
İLÇE MERKEZİ	ELAZIĞ	KARAKOÇAN		MAHMUT OKÇUOĞLU
İLÇE MERKEZİ	ELAZIĞ	KEBAN		AHMET ALAGÖZ
İL MERKEZİ	ELAZIĞ	MERKEZ		COŞKUN ÇAĞLAR DURAN
İLÇE MERKEZİ	ERZİNCAN	KEMAH		SİNAN KARAALP
İLÇE MERKEZİ	ERZİNCAN	KEMALİYE		AHMET SEZALİ ERCANTÜRK
İLÇE MERKEZİ	ERZİNCAN	ÜZÜMLÜ		CEM ÖZKAYA
İLÇE MERKEZİ	ERZİNCAN	TERCAN		NEJDET KARAHAN
İLÇE MERKEZİ	GİRESUN	ALUCRA		NECATİ KAVUKCU
İLÇE MERKEZİ	GİRESUN	ÇAMOLUK		UĞUR NAZLI
İLÇE MERKEZİ	GİRESUN	ÇANAKÇI		MUSTAFA KUDAL
İLÇE MERKEZİ	GİRESUN	DERELİ		ÖZLEM UZUNER
İLÇE MERKEZİ	GİRESUN	DOĞANKENT		İRFAN TÜFEKÇİ
İLÇE MERKEZİ	GİRESUN	GÜCE		AHMET SALİH BAL
İLÇE MERKEZİ	GİRESUN	KEŞAP		METİN ÖZTÜRK
BELDE	GİRESUN	MERKEZ	DUROĞLU	YAHYA ÇALÇALI
İLÇE MERKEZİ	GİRESUN	ŞEBİNKARAHİSAR		MURAT KÖMBE
BELDE	GİRESUN	ESPIYE	SOĞUKPINAR	MUSTAFA EYİCE
İLÇE MERKEZİ	GİRESUN	EYNEŞİL		AHMET LATİF KARADENİZ
İLÇE MERKEZİ	GİRESUN	GÖRELE		HASBİ DEDE
İLÇE MERKEZİ	GİRESUN	PIRAZİT		HÜSEYİN GÖRGÜLÜOĞLU
BELDE	GÜMÜŞHANE	KELKİT	ÖBEKTAŞ	NECİP SOYDAŞ
İLÇE MERKEZİ	GÜMÜŞHANE	KÖSE		DURSUN ALİ KESLER
İLÇE MERKEZİ	GÜMÜŞHANE	ŞİRAN		CÜNEYT KILIÇ
İLÇE MERKEZİ	GÜMÜŞHANE	KELKİT		HAMİ AYDIN AKKAN
İL MERKEZİ	GÜMÜŞHANE	MERKEZ		BEDRİ AĞAÇ
İLÇE MERKEZİ	İĞDIR	KARAKOYUNLU		CAFER DALGA
BELDE	İĞDIR	MERKEZ	MELEKLİ	MURAT BEKEM
BELDE	İSPARTA	KEÇİBORLU	SENİR	FERİT DÜNDER
İLÇE MERKEZİ	İSPARTA	GÖNEN		OSMAN KESMEN
İLÇE MERKEZİ	İSPARTA	YENİŞARBADEMLİ		SELAMİ ÖZTAŞ
BÜYÜKŞEHİR	İSTANBUL	BÜYÜKŞEHİR		EKREM İMAMOĞLU
B. İLÇE	KAHRAMANMARAŞ	ANDIRIN		TURAN TEKATLI
B. İLÇE	KAHRAMANMARAŞ	ONIKİŞUBAT		OKTAY TOLGA BÜYÜKHİLAL
B. İLÇE	KAHRAMANMARAŞ	AFŞİN		MURAT BOZKURT
BELDE	KARABÜK	YENİCE	YORTAN	RAMAZAN ISLAK
İLÇE MERKEZİ	KARABÜK	SAFRANBOLU		ELİF KÖSE
İLÇE MERKEZİ	KARABÜK	YENİCE		ENVER ÖZGÜ
İLÇE MERKEZİ	KARAMAN	KAZIMKARABEKİR		HASİBE KOÇAK
BELDE	KARAMAN	ERMENEK	KAZANCI	HAYDAR ÇALIŞKAN
İLÇE MERKEZİ	KARAMAN	ERMENEK		MUSTAFA BOZCU
İL MERKEZİ	KARAMAN	MERKEZ		RECEP SERTÇELİK
BELDE	KARS	DİĞOR	DAĞPINAR	NURETTİN ALTUĞ
İLÇE MERKEZİ	KARS	SARIKAMIŞ		BÜLENT ARTAÇ
İLÇE MERKEZİ	KARS	SUSUZ		OĞUZ YANTEMUR
İLÇE MERKEZİ	KASTAMONU	HANÖNÜ		ALİ ÖZKAN
İLÇE MERKEZİ	KASTAMONU	İHSANGAZI		EROL SAĞLIK
İLÇE MERKEZİ	KASTAMONU	KÖRE		ŞİLA BİHTER TOLGA ÇELEBİ
İLÇE MERKEZİ	KASTAMONU	TAŞKÖPRÜ		UFUK CAR
İLÇE MERKEZİ	KASTAMONU	ARAÇ		SATILMIŞ SARIKAYA
B. İLÇE	KAYSERİ	BÜNYAN		İBRAHİM MARZIOĞLU

31 MART 2024 TARİHİNDE YAPILACAK YEREL SEÇİMLERDE CUMHURİYET HALK PARTİSİ ADAYLARI (226 SEÇİM ÇEVRESİ)				
TÜR	İL	İLÇE	BELDE	İSİM
B. İLÇE	KAYSERİ	AKKIŞLA		MUSTAFA DURSUN
İLÇE MERKEZİ	KIRIKKALE	ÇELEBİ		FAİK KESKİNKILIÇ
BELDE	KIRKLARELİ	BABAESKİ	KARAHALLI	AYKUT YAKUT
BELDE	KIRKLARELİ	LÜLEBURGAZ	AHMETBEY	MUSTAFA ALTINTAŞ
BELDE	KIRKLARELİ	LÜLEBURGAZ	BÜYÜKKARİŞTİRAN	ERTUĞRUL ÇAMLIÇA
BELDE	KIRKLARELİ	LÜLEBURGAZ	EVRENSEKİZ	BİROL ÖZBAY
BELDE	KIRKLARELİ	MERKEZ	KAVAKLI	UFUK İN
BELDE	KIRKLARELİ	MERKEZ	ÜSKÜP	HALİL ÇALLI
İLÇE MERKEZİ	KIRKLARELİ	VİZE		ERCAN ÖZALP
İLÇE MERKEZİ	KIRŞEHİR	ÇİÇEKDAĞI		METE AYDIN
İLÇE MERKEZİ	KIRŞEHİR	AKPINAR		ŞÜKRÜ TURGUT
İLÇE MERKEZİ	KİLİS	POLATELİ		ALİ KOYUNCU
İLÇE MERKEZİ	KÜTAHYA	ASLANAPA		TUNCAY TUNÇER
İLÇE MERKEZİ	KÜTAHYA	DOMANIÇ		ENGİN UYSAL
İLÇE MERKEZİ	KÜTAHYA	EMET		DEVİRİM SAMŞAR
İLÇE MERKEZİ	KÜTAHYA	GEDİZ		ERDOĞAN DİRİCAN
İLÇE MERKEZİ	KÜTAHYA	TAVŞANLI		SERKAN KILIÇ
B. İLÇE	MARDİN	MAZIDAĞI		ADEM DENLİ
B. İLÇE	MARDİN	NUSAYBİN		MEHMET DOĞAN
B. İLÇE	MARDİN	SAVUR		İSMAİL OKTAY
B. İLÇE	MARDİN	YEŞİLLİ		HALİL ÇOKAN
İLÇE MERKEZİ	NEVŞEHİR	ACIGÖL		KEMAL AYTEKİN
BELDE	NEVŞEHİR	MERKEZ	GÖRE	MUSTAFA EMİN GÜNEY
BELDE	NEVŞEHİR	MERKEZ	KAYMAKLI	YAKUP TURHAN
BELDE	NEVŞEHİR	MERKEZ	SULUSARAY	ERTUĞRUL ÖZTÜRK
İL MERKEZİ	NEVŞEHİR	MERKEZ		MEHMET BİLGİN
BELDE	NİĞDE	ÇİFTLİK	BOZKÖY	MUAMMER ÇELİKBAŞ
BELDE	NİĞDE	MERKEZ	EDİKLİ	MUSTAFA YILDIZER
BELDE	NİĞDE	MERKEZ	HACIABDULLAH	EROL DABAN
BELDE	NİĞDE	MERKEZ	KONAKLI	DERVİŞ KAR
BELDE	NİĞDE	MERKEZ	ORHANLI	ZENNUN KILIÇ
BELDE	NİĞDE	BOR	BAHÇELİ	ERTUĞRUL ÇELENKOĞLU
BELDE	NİĞDE	BOR	KEMERHİSAR	RAMAZAN OYA
BELDE	NİĞDE	ÇİFTLİK	AZATLI	MEHMET AKPINAR
İLÇE MERKEZİ	NİĞDE	ÇİFTLİK		ARIF ÇAKIL
BELDE	NİĞDE	MERKEZ	AKTAŞ	YAŞAR ÇAMUR
BELDE	NİĞDE	MERKEZ	ALAY	YUSUF AKDEMİR
BELDE	NİĞDE	MERKEZ	DÜNDARLI	ADEM ŞAHİN
BELDE	NİĞDE	MERKEZ	YILDIZTEPE	İRFAN AKGÜMÜŞ
B. İLÇE	ORDU	ALTINORDU		ULAŞ TEPE
B. İLÇE	ORDU	KABADÜZ		MUSTAFA OKUTAN
B. İLÇE	ORDU	KUMRU		ŞENOL ÖZDEN
B. İLÇE	ORDU	MESUDİYE		OLGAY UNALAN
İLÇE MERKEZİ	OSMANİYE	HASANBEYLİ		ERDOĞAN BORAN
BELDE	OSMANİYE	TOPRAKKALE	TÜRKMEN	İBRAHİM DEMİRCİ
İLÇE MERKEZİ	OSMANİYE	TOPRAKKALE		RECEP AYDEDE
BELDE	OSMANİYE	DÜZİÇİ	BÖCEKLİ	MUSTAFA DONBALOĞLU
İLÇE MERKEZİ	RİZE	FINDIKLI		ERCÜMENT ŞAHİN ÇERVATOĞLU
B. İLÇE	SAKARYA	ERENLER		LEVENT ŞENER
B. İLÇE	SAKARYA	FERİZLİ		ÖNDER BAHAİR
B. İLÇE	SAKARYA	PAMUKOVA		ECE SÖYLER
B. İLÇE	SAKARYA	SAPANCA		NIHAT ARDA ŞAHİN
B. İLÇE	SAMSUN	ASARCIK		ALİ ALTUNDAL
B. İLÇE	SAMSUN	AYVACIK		ZEYNEP TÖRE
B. İLÇE	SAMSUN	CANIK		ÖZLER YILMAZ
B. İLÇE	SAMSUN	ONDOKUZMAYIS		YAKUP KONUŞ
B. İLÇE	SAMSUN	SALIPAZARI		AYHAN YAZAR
B. İLÇE	SAMSUN	YAKAKENT		BURHAN BAYRAKDAR
İLÇE MERKEZİ	SINOP	BOYABAT		AYŞE MELEK GÜNAL
İLÇE MERKEZİ	SINOP	DİKMEN		REMZİ AY
İLÇE MERKEZİ	SINOP	TÜRKEİ		ÜMÜT DEMİR
İLÇE MERKEZİ	SİVAS	AKINCILAR		CAFER KUZU
İLÇE MERKEZİ	SİVAS	ALTINYAYLA		ERHAN ATALAY

31 MART 2024 TARİHİNDE YAPILACAK YEREL SEÇİMLERDE CUMHURİYET HALK PARTİSİ ADAYLARI (226 SEÇİM ÇEVRESİ)				
TÜR	İL	İLÇE	BELDE	İSİM
İLÇE MERKEZİ	SİVAS	GÜRÜN		İLYAS EŞİYOK
İLÇE MERKEZİ	SİVAS	HAFİK		NİZAMETTİN KOÇAK
İLÇE MERKEZİ	SİVAS	KANGAL		MUHİTTİN DEMİR
İLÇE MERKEZİ	SİVAS	KOYULHİSAR		YAŞAR FURTANA
İLÇE MERKEZİ	SİVAS	ŞARKIŞLA		ZEKİ SUBAŞI
BELDE	SİVAS	ALTINYAYLA	DELİİLYAS	HAYATİ AKBULUT
BELDE	UŞAK	SİVASLI	PINARBAŞI	NACİ AKYÜREK
BELDE	UŞAK	SİVASLI	SELÇİKLER	ALİ EZBERCİ
BELDE	UŞAK	SİVASLI	TATAR	RAMAZAN DÖNMEZ
BELDE	YALOVA	ÇINARCIK	ESENKÖY	ÖZAY BİBER
BELDE	YALOVA	ÇINARCIK	TEŞVİKİYE	AKIN BÜYÜKTURAN
İLÇE MERKEZİ	YALOVA	ARMUTLU		BEKİR PAMUK
BELDE	YALOVA	ÇINARCIK	KORU	KAMİL YAMAN
BELDE	YALOVA	ÇİFTLİKKÖY	TAŞKÖPRÜ	ÜMİT KORKMAZ
İLÇE MERKEZİ	YALOVA	TERMAL		SABRİYE SULTAN YALÇIN
BELDE	YOZGAT	BOĞAZLIYAN	YAMAÇLI	MUSA ÖZTÜRK
İLÇE MERKEZİ	YOZGAT	ÇANDIR		ALİ RIZA BOR
İLÇE MERKEZİ	YOZGAT	ÇEKEREK		ALİ NACİ KAVCI
İLÇE MERKEZİ	YOZGAT	KADIŞEHİRİ		ALİ KIZILKAYA
İLÇE MERKEZİ	YOZGAT	SARAYKENT		RAMAZAN YALÇIN
BELDE	YOZGAT	SARIKAYA	KARAYAKUP	ALİ SONKUR
İLÇE MERKEZİ	YOZGAT	SARIKAYA		BERKAY ALPSALMIŞ
İLÇE MERKEZİ	YOZGAT	SORGUN		SALİH SOYSAL
İLÇE MERKEZİ	YOZGAT	ŞEFAATLI		ŞERİFE KILIÇ
BELDE	YOZGAT	BOĞAZLIYAN	UZUNLU	OKAN YAŞAR ELBAŞI
BELDE	ZONGULDAK	DEVREK	ÇAYDEĞİRMENİ	MURAT ÇAKIR
BELDE	ZONGULDAK	MERKEZ	ELVANPAZARCIK	HASAN ŞEKER
İLÇE MERKEZİ	ZONGULDAK	ALAPLI		NURİ TEKİN
BELDE	ZONGULDAK	ÇAYCUMA	NEBİOĞLU	ÇETİN VERİM
BELDE	ZONGULDAK	ÇAYCUMA	PERŞEMBE	İSMAIL İNAM
BELDE	ZONGULDAK	ÇAYCUMA	SALTUKOVA	ALİM GENÇ
İLÇE MERKEZİ	ZONGULDAK	ÇAYCUMA		BÜLENT KANTARCI
BELDE	ZONGULDAK	EREĞLİ	KANDİLLİ	MUSTAFA AYDIN
BELDE	ZONGULDAK	GÖKÇEBEY	BAKACAKKADI	OKTAY ALBUZ
BELDE	ZONGULDAK	KİLİMLİ	ÇATALAĞZI	ADNAN AKGÜN
BELDE	ZONGULDAK	KİLİMLİ	MUSLU	FIRAT KABADAYI
BELDE	ZONGULDAK	MERKEZ	KARAMAN	MUSTAFA KALAYCI

PFDK kararları açıklandı! Faruk Koca'ya ömür boyu men cezası

PFDK, kararları açıklandı. Ankaragücü'ne 5 maç seyircisiz oynama ve 2 milyon TL para cezası verildi. Faruk Koca ise 5 yıl hak mahrumiyeti cezası aldı. Faruk Koca'ya 3 yılı aşan hak mahrumiyeti cezası sebebiyle "sürekli hak mahrumiyeti cezası" verildi.

Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu (PFDK), MKE Ankaragücü Kulübüne ve Faruk Koca'ya verilen cezaları açıkladı.

TFF'nin internet sitesinden yapılan açıklamada, MKE Ankaragücü-Çaykur Rizespor maçının ardından yaşanan olaylar sonrasında kurul, Faruk Koca'ya 5 yıl hak mahrumiyeti, üç yılı aşan ceza bakımından da sürekli hak mahrumiyeti cezası verildiğini duyurdu.

Kurul, başkent ekibine 5 resmi müsabakayı seyircisiz oynama ve 2 milyon lira da ceza verildiğini kaydetti. MKE Ankaragücü ayrıca çirkin ve kötü tezahüratın sezon içinde ikinci kez gerçekleşmesi nedeniyle 200 bin lira ile cezalandırıldı.

MKE Ankaragücü'nün idarecilerinden Gülşen Yılmaz ve Cengiz Gökay ihtar cezası alırken, Cahit Şahin ihtarın yanı sıra 75 gün hak mahrumiyeti ve 140 bin lira, Yusuf Buğra Tanık ise 45 gün hak mahrumiyeti ile 210 bin lira para cezası aldı.

Açıklamada kulüp görevlilerinden Şahin Yunus Şahin ve Kenan Çelikkaya'nın da sürekli hak mahrumiyeti cezası verildiği kaydedilirken, İsmail Develi, Mücahid Osman Karabay, Burak Koca, Hakan Apaydın ve Ahmet Öztürk'ün ihtar cezası aldığı belirtildi.

Yabancı Türkiye'ye dönüyor gibi...

Alaattin AKTAŞ

15 Aralık 2023 Cuma

Bir hafta değil, iki hafta değil; tam altı hafta oldu ve sanki bir eğilim belirdi. Yabancı yatırımcılar ya da resmi tanımla yurt dışında yerleşikler altı haftadır hisse senedi ve devlet iç borçlanma senedinde net alıcı durumda.

27 Ekim-3 Kasım haftasında başlayan net giriş hızlanarak sürüyor. Özellikle 1-8 Aralık haftasında, yani geçen hafta son dönemlerin rekor girişi gerçekleşti.

Yabancı yatırımcılar geçen hafta net 562 milyon dolarlık hisse senedi ve 891 milyon dolarlık DİBS aldı.

Böylece altı haftada gerçekleşen net alış hisse senedinde 1.4 milyar dolara, DİBS'te ise 1.3 milyar dolara yaklaştı.

Bu tutarlar fiyat hareketlerinden ve kur değişimlerinden arındırılmış net girişi gösteriyor. Bu arındırma hesaplamasını Merkez Bankası yapıyor, zaten verilerin kaynağı da Merkez Bankası.

Devlet iç borçlanma senedindeki girişin kesin alımlara işaret ettiğini, bu tutara ters repo ve teminat olarak getirilen tutarların dahil olmadığını belirtelim.

Bakiye hangi düzeyde?

Merkez Bankası verilerine göre yabancıların elindeki hisse senetlerinin tutarı 8 Aralık itibarıyla 30.7 milyar dolara ulaştı.

Aynı tarihte yabancıların elinde kesin alımla edindikleri 2.4 milyar dolarlık da DİBS bulunuyor.

Not görünümleri etkiledi

Yabancı yatırımcıların ilgisinin yeniden canlanmasında hiç kuşku yok ki derecelendirme kuruluşlarının Türkiye'ye ilişkin not görünümlerinde iyileştirmeye gitmelerinin etkisi büyük.

Derecelendirme kuruluşları da ne geçmişte Türkiye'ye düşmanlık olsun diye görünümü hep negatifte tutuyordu, ne de şimdi Türkiye'ye sempati duymaya başladıkları için görünümü iyileştiriyor.

Yeni ekonomi yönetiminin aldığı önlemler böyle bir değişimi gündeme getirdi.

Dikkatinizi çekiyordur; geçmişte derecelendirme kuruluşları not indirimine gittiklerinde ya da görünümü negatif olarak belirlediklerinde hep **“Biz onları tanımıyoruz, ciddiye almıyoruz”** türü görüşler duyar, hatta **“Biz de kendi derecelendirme kuruluşumuzu kurar, yola devam ederiz”** türü çıkışlara bile rastlardık. Ama şimdi lehimize karar alınıyor ya, o itiraz sesleri hiç çıkmaz oldu.

Yabancı altı haftadır net alıcı (Milyon \$)

	H.senedi	DİBS	Toplam
3 Kasım	86	27	113
10 Kasım	7	131	138
17 Kasım	119	5	124
24 Kasım	215	97	312
1 Aralık	376	152	529
8 Aralık	562	891	1.454
Toplam	1.366	1.304	2.670

KKM'deki düşüş durdu duracak!

Kur korumalı mevduatta eylül sonunda başlayan hızlı gerileme üç haftadır çok belirgin olarak yavaşlamış durumda.

KKM'de son dönemde iki önemli karar alındı. Bunlardan ilki TL cinsi hesaplar için asgari faiz koşulunun kaldırılmasıydı. Bu karar eylül sonunda uygulamaya konuldu. O tarihte yüzde 30'luk politika faizi düzeyinde bulunan asgari faiz, bu kararla birlikte bankalar tarafından hızla aşağı çekildi. TLKKM'de faiz ilk etapta yüzde 20'ye indirildi, hatta bazı bankalar hızını alamayıp faizi yüzde 5'lere kadar çekti.

Döviz de artmıyordu ve normal mevduat faizinde de yükselme vardı. Bu durumu dikkate alan tasarruf sahiplerin bir kısmı TLKKM'den çıkmaya başladı ve işte bu eğilimle 29 Eylül'den sonraki dönemde 17 Kasım'a kadar KKM'de hızlı bir çözülme oldu. Haftalık azalma 70 milyar düzeyinin altına hiç inmedi, hatta haftalık bazda 86 milyarı bulan azalmalar da görüldü.

Ancak düşüşteki hız 17-24 Kasım haftasında birden azaldı. Bu yavaşlamanın bir eğilime dönüşüp dönüşmeyeceğini görmek için birkaç haftayı gözlemek gerektiğini vurgulamıştık. Artık belli oldu ki bu bir eğilim...

Aylık ortalama 75 milyar lira düzeyinde seyreden azalma 17 Kasım'ı izleyen iki hafta 29 ve 25 milyara geriledi.

Azalmanın hız kesmesinin nedenine gelince... Toplam KKM'nin yüzde 30-40 kadarı TL cinsi açılmıştı ve bu hesapların bir kısmı sistemden çıktı. Kalanlar ise belli ki KKM'ye devam etme niyetinde. Onlar faize pek bakmayacak, kurun artışını bekleyecek. TL ile açılan hesaplar epeyce azaldığı için düşüş de artık daha yavaş olacak.

İkinci karar pek etki etmedi

KKM'ye ilişkin ikinci düzenleme 1 Aralık'ta uygulamaya konulan döviz dönüşümlü hesaplar için asgari faiz koşulunun esnetilmesi. TL cinsi hesaplarda asgari faiz koşulu tümünden kaldırıldı, döviz dönüşümlü hesaplar için ise bankalara faizi politika faizinin yüzde 85'inden az olmamak üzere serbestçe belirleme hakkı tanındı.

1 Aralık itibarıyla politika faizi yüzde 40 olduğuna göre bu oranın yüzde 15 eksiği yüzde 34 yapıyordu ve bankaların hemen hemen tümü faizi bu düzeye çekti.

Ancak faizin yüzde 40'tan yüzde 34'e indirilmesi neredeyse hiç etki doğurmadı. KKM, 1-8 Aralık haftasında yalnızca 13 milyar lira azaldı. Kaldı ki bu azalmanın döviz dönüşümlü hesaplardan mı, TL ile açılan hesaplardan mı kaynaklandığını da bilmiyoruz.

Döviz dönüşümlü KKM hesabı açtıranların sistemden çıkması çok daha zor. Çünkü bu hesap sahipleri zaten yıllardan beri döviz tasarruf etmeye alışmışlar, dolayısıyla KKM faizinin aşağı çekilmesi onları çok fazla etkilemeyecektir.

KKM'deki düşüş durmak üzere (Milyar TL)

	Bakiye	Hafta. fark
29 Eylül	3.303	-1
6 Ekim	3.229	-74
13 Ekim	3.156	-73
20 Ekim	3.070	-86
27 Ekim	3.008	-62
3 Kasım	2.922	-86
10 Kasım	2.839	-83
17 Kasım	2.768	-71
24 Kasım	2.739	-29
1 Aralık	2.714	-25
8 Aralık	2.701	-13

Futbolcuya kredi var, çiftçi Beyza'ya yok!

Şeref OĞUZ

15 Aralık 2023 Cuma

Bir yanda yükselen enflasyon, diğer yanda genç nüfusun %60'ının uzak durduğu tarım sektörü; bu alanda yapılamayan yapısal reformlar yüzünden can çekiyor. En temel gıdalarda ürünümüzü başka ülkelerde üretmeyi dahi denedik ama olmadı. Gıda krizi giderek sarsıcı bir şekilde etkisini hissettiriyor.

Üretimin sabit kaldığı hatta azaldığı bir ortamda, hele ki enflasyon varsa olacağı şudur; gıda ürünlerini daha pahalı fiyatlardan yiyebileceğiz. Üreticilerin yüksek maliyetlerini ister istemez tüketiciye yansıtmasıyla gıdanın enflasyona katkısında, rekor sayılara ulaşma riskimiz fevkalade yüksek...

Bandırma'daydım, genç bir hanım çiftimiz Beyza Aydın; ekecek tarla edinemediğinden söz ediyordu. Futbol çetesine sorgusuz sualsiz 33 milyon lira kredi veren sistem, üretim yapmaya hevesli genci, arazi rantıyla soymaya kalkarsa, tarım neden gelişsin ki ülkede?

GIDANIN EN UCUZ ZAMANI; BUGÜN...

Çünkü fiyatlar her geçen gün artıyor, üreticinin yüklendiği külfetler tırmanıyor. Rakamlara bakalım; üretici fiyatları %100'ün üzerinde artmış. Bizde tarıma dair çalışan ve işe yarar bir politika olmadığı için bu durumu bazı teşvikler ve niteliksiz desteklerle çözme eğiliminde olan bir hükümetimiz var.

Üstelik bunlar iyi zamanlarımız. Ancak artık yılın tamamında iyi zaman diye bir şey kalmadı gibi... Eskiden haziran, temmuz, ağustos ayları; gıdada düşüş yaşanan ve enflasyonun çoğu kez aylık bazda geri gittiği mevsimlerdi. Şimdi ise gıdayı en ucuz bugün yiyorsunuz zira yarın daha pahalı olacak.

İKİ SORU İKİ CEVAP

Tarımda gelişim sağlanması neye bağlı?

Öncelikle zihin yapımızdaki değişime bağlı... Geçimlik tarım zihniyetinden çıkmak gerek. Arazi bütünleştirmekten havza bazında hangi bölgede neyin ekileceğinin, toprak kimyası, iklim koşulları, pazar beklentiler ve bilimsel verilere dayalı olarak verilmesi gerekiyor. İşe yaramaz bakanlık, değer üretmeyen ziraat fakülteleri ve eğitime direnen çiftçiler var olduğu sürece gelişim beklemeyin.

Tarıma gençlik aşısı nasıl enjekte edilebilir?

Tarıma gençlik aşısı gerek... Şu anda üreticiler yaşlandı. Gençler ebeveynlerinin tarım arazilerini değerlendirmek istemiyor, şehre göç ediyor, sosyal medya coğrafyalarına gidiyorlar. Eğer tarım kazandıran bir sektör haline getirilebilirse ve gençleri tarıma katabilirsek, ülkenin bahtı değişir.

not

BÜYÜK TARIM GÖÇÜ ŞART

Ülkemizde 47 yıldır gıda ticaretiyle uğraşan Reis Gıda'nın sahibi Mehmet Reis'e göre; tarımı yeniden itibarlı hale getirmek için yoğun gayret göstermek şart. Dünyada tarım itibarlı bir meslektir ama bizde durum böyle değil. Sürdürülebilir tarım için çözüm önerilerimiz mevcut ama bunları hayata geçirme niyet ve gayretimiz yok. Tohumun, suyun, toprağın da olsa üreten insana ihtiyaç var. Kentlerde üretimsizliğe itilmiş ve tüketimin pençesinde kıvranan gençleri; tarıma yönlendirecek adımlar atılabilir.

Bu da ancak çiftçinin refah düzeyini arttırmakla mümkün... Ekilmeyen 4 milyon hektar alanımız var, 30 milyon ton buğday üretecek potansiyelimiz de cabası... Tarlanın bereketi; tohumudur, teknolojik yatırımdır, modern hasattır, dijital imkânları kullanmaktır, destekleri günün şartlarına uyarlamaktır.

Belki de tarımda, köylünün uğraşı alanından taşmış artık devletlerin üretime başlaması zamanına gelmişizdir. Devlet de bizzat kendisi üretimin içinde olmak zorundadır. Tarıma büyük göç şart ve gençlerden başlayarak bunu hayata geçirmezsek; elden gelen öğün olmayacak, o da vaktinde bulunmayacak.

%36,2Finansal kuruluşların,
ekim sonu itibarıyla
uzun vadeli
toplam kredi
borcundaki payı**%63,8**Finansal olmayan
kuruluşların uzun
vadeli toplam kredi
borcundaki payı**%73,7**Finansal kuruluşların
kısa vadeli toplam kredi
borcundaki payı**%26,3**Finansal olmayan
kuruluşların kısa
vadeli toplam kredi
borcundaki

Özel sektörün dış kredi borcu üçte bir küçüldü

Naki BAKIR

15 Aralık 2023 Cuma

Banka ve diğer finans kuruluşları ile reel sektör firmalarının yurt dışı kredi borçlarının toplam bakiyesi, on ayda 1 milyar dolara yakın azalışla 157,8 milyar dolara indi. Borçlarda 238,3 milyar dolarla zirveye ulaştığı 2017 yılından bu yana toplam net azalış 80,5 milyar dolara ulaştı.

Özel sektörün dış kredi borçlarının bakiyesinde, bu yılın ilk on ayındaki 1 milyar dolara yakın azalışla, tepe nokta olan 2017'den bu yana toplam net küçülme 80,5 milyar dolara ulaştı. Merkez Bankası'nın açıkladığı verilere göre ekim sonu itibarıyla, özel sektörün yurt dışından sağladığı toplam kredi borcu, bu yılın ilk on ayında 975 milyon dolar azalarak 157,8 milyar dolara geriledi.

Yıllara Göre Özel Sektörün Dış Kredi Borcu (Milyar \$)			
	Uzun Vadeli	Kısa Vadeli	TOPLAM
2013	156,3	41,3	197,5
2014	167,7	44,1	211,7
2015	194,0	20,3	214,3
2016	202,9	14,1	217,0
2017	220,3	18,0	238,3
2018	208,3	14,5	222,8
2019	179,3	8,0	187,3
2020	162,8	8,4	171,2
2021	159,5	6,4	165,9
2022	150,6	8,1	158,8
2023 Ekim	149,1	8,7	157,8

Söz konusu borçlar Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçiş referandumunun yapıldığı 2017 yılında 238,7 milyar dolarla en yüksek düzeyinde bulunuyordu. Borç bakiyesi, idari sistem değişikliği ve özel sektörün borç yönetimi yanında, artan

bölgesel ve küresel istikrarsızlıklar, savaşlar ve pandemi gibi olaylar ve artan ülke riski, kredi notu düşüşü gibi gelişmelerin damgasını vurduğu, dış kaynak imkanlarının hızla daraldığı izleyen dönemde hızlı küçülme sürecine girdi.

Özel sektörün toplam yurt dışı kredi borcu 2017 sonundan bu yılın ekim sonuna kadar olan dönemde yüzde 33,8 oranında küçüldü. Anılan dönemde uzun vadeli borçlar yüzde 32,3 oranında net 71,2 milyar dolar azalarak 220,3 milyar dolardan 149,1 milyar dolara, kısa vadeli borçlar da yüzde 51,6 oranında 9,3 milyar dolar azalarak 41,3 milyar dolardan 8,7 milyar dolara geriledi.

Bu yılki azalma uzun vadelide

Özel Sektörün Yurt dışından Sağladığı Kredi Borcu (Ekim; Milyon \$)			
BORÇLUYA GÖRE DAĞILIM	UZUN VADELİ	KISA VADELİ	TOPLAM
FİNANSAL KURULUŞLAR	53.988,6	6.427,0	60.415,6
Bankalar	45.868,1	5.428,8	51.296,9
Krediler	31.810,1	4.778,2	36.588,3
Tahvil	14.058,0	650,6	14.708,6
Diğer finans kuruluşları	8.120,5	998,2	9.118,7
Krediler	6.542,1	913,2	7.455,3
Yabancı Sermaye Sayılan Krediler	376,7	85,0	461,7
Tahvil	1.201,7	0,0	1.201,7
REEL SEKTÖR FİRMALARI	95.091,1	2.291,0	97.382,1
Krediler	76.862,4	1.584,9	78.447,3
Yabancı Sermaye Sayılan Krediler	8.808,8	706,1	9.512,9
Ticari Krediler	457,0	0,0	457,0
Tahvil	8.964,9	0,0	8.964,9
ALACAKLIYA GÖRE DAĞILIM			
RESMİ ALACAKLILAR	20.061,7	245,8	20.307,5
Hükümet Kuruluşları	9.304,5	1,9	9.306,4
Uluslararası Kuruluşlar	10.757,2	243,9	11.001,1
-Avrupa Yatırım Bankası	1.216,2	0,0	1.216,2
-Avrupa Konseyi Kalkınma Bankası	43,9	0,0	43,9
-İslam Kalkınma Bankası	435,6	0,0	435,6
-Uluslararası Finans Kurumu	2.131,2	140,6	2.271,9
-Uluslararası İmar ve Kalk. Bankası	1.508,5	0,0	1.508,5
-Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası	5.421,8	103,2	5.525,0
ÖZEL ALACAKLILAR	104.793,4	7.821,6	112.615,0
Yabancı Ticari Bankalar	56.623,4	5.720,6	62.344,0
Yerleşik Bankaların Y. dışı Şube ve İpt.	27.357,1	921,0	28.278,1
Bankacılık Dışı Finansal Kuruluşlar	10.367,0	365,8	10.732,8
Finansal Olmayan	10.445,9	814,3	11.260,2
TAHVİL ALACAKLILARI	24.224,6	650,6	24.875,2
(Yurt Dışı Yerleşik Kişilerce Alınan)	9.158,7	0,0	9.158,7
TOPLAM	149.079,7	8.718,0	157.797,7

Bu yıl ilk on ayda, özel sektörün uzun vadeli kredi borcu 1,6 milyar dolar azalırken; kısa vadeli kredi borcu (ticari krediler hariç) ise 586 milyon dolar artış kaydetti.

Uzun vadeli kredi borçlarında ve dolayısıyla toplam stokta bu yıl yaşanan küçülme reel sektör firmalarının net ödeyici olmasından kaynaklandı. Bankaların söz konusu kredi borçlarının net 1,8 milyar, diğer finans kurumlarınınkinin de 1,3 milyar dolar arttığı on ayda, reel sektörün uzun vadeli borç bakiyesi ise 2,1 milyar dolar azaldı.

Ekim sonu itibarıyla uzun vadeli borçların 45,9 milyar doları bankalara, 8,1 milyar doları diğer finans kurumlarına, 95,1 milyar dolarla en büyük bölümü ise reel sektör firmalarına ait bulunuyor. Kısa vadeli kredi borçlarının da 5,4 milyar dolarının bankalara, yaklaşık 1 milyar dolarının diğer finans kurumlarına, 2,3 milyar dolarının ise reel sektöre ait olduğu belirlendi.

Sektör paylarına bakıldığında ekim sonu itibarıyla, uzun vadeli toplam kredi borcunun yüzde 36,2'sini finansal kuruluşların, yüzde 63,8'ini ise finansal olmayan kuruluşların borcunun oluşturduğu görülüyor. Kısa vadeli toplam kredi borcunun ise yüzde 73,7'sini finansal kuruluşların, yüzde 26,3'ünü ise finansal olmayan kuruluşların borcu oluşturuyor.

En büyük alacaklı yabancı ticari bankalar

Alacaklıya göre dağılım incelendiğinde, uzun vadeli kredilerde ekim sonu itibarıyla (tahvil hariç) özel alacaklılara olan borcun, 2022 sonuna göre 1,4 milyar dolar artarak 104,8 milyar dolar olarak gerçekleştiği belirlendi.

Bunun da 56,6 milyar dolarla en büyük bölümü, yabancı ticari bankalara olan borç. Uzun vadeli borçlarda, özel alacaklılardan yerleşik bankaların yurt dışı şube ve iştiraklerinin 27,4 milyar, bankacılık dışı finans kuruluşlarının 10,4 milyar ve finansal olmayan kuruluşların da 10,4 milyar dolar alacağı bulunuyor.

Uzun vade kapsamında resmi alacaklılara olan borç, on ayda 1,4 milyar dolar azalarak 20,1 milyar dolara geriledi. Bunun 9,3 milyar dolarını hükümet kuruluşlarına, 10,8 milyar dolarını ise Avrupa Yatırım Bankası, Avrupa Konseyi Kalkınma Bankası, İslam Kalkınma Bankası, Uluslararası Finans Kurumu, IBRD, Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası gibi uluslararası kuruluşlara olan borçlar oluşturuyor.

Ocak-ekim döneminde hükümet kuruluşlarına olan uzun vadeli borçlar 1,1 milyar dolar, uluslararası kuruluşlara olan borç da 248 milyon dolar azaldı. Uzun vadeli tahvil borçları da on ayda net 1,5 milyar dolar azalarak 24,9 milyar dolara indi. Kısa vadeli kredi borçlarında en büyük alacaklı da 5,7 milyar dolarla yine yabancı ticari bankalar. Söz konusu borçların bakiyesi 2022 sonuna göre fazla değişmedi. Diğer kuruluşlarla birlikte özel alacaklılara olan toplam kısa vadeli borç 7,8 milyar dolara ulaşıyor.

Yüzde 59,3'ü dolarla

Özel sektörün döviz kompozisyonunda en büyük pay ABD dolarına ait. 149,1 milyar dolar tutarındaki uzun vadeli kredi borcunun yüzde 59,3'ünün ABD doları, yüzde 35,6'sının euro, yüzde 2,2'sinin Türk lirası ve yüzde 2,9'unun ise diğer döviz cinslerinden; 8,7 milyar dolar tutarındaki kısa vadeli kredi borcunun ise yüzde 40,2'sinin ABD doları, yüzde 32,4'ünün euro, yüzde 21,1'inin Türk lirası ve yüzde 6,3'ünün diğer döviz cinslerinden oluşuyor. Özel sektörün yurt dışından sağladığı toplam kredi borcu, ekim sonu itibarıyla kalan vadeye göre incelendiğinde, bir yıl içinde gerçekleştirilecek anapara geri ödemelerinin toplam 47,1 milyar dolar tutarında olduğu belirlendi.

Abdulkadir Selvi

Hard diskler Mali Şube’de

Seçil Erzan olayında önemli gelişme

FON oluşturarak aralarında Arda Turan, Emre Belözoğlu, Selçuk İnan gibi ünlü futbolcuların yer aldığı kişileri dolandırdığı iddia edilen Seçil Erzan olayını aydınlatmaya yönelik yeni bir gelişme yaşandı.

Denizbank Levent Büyükdere Şube Müdürü Seçil Erzan’ın makam odasını ve şubeye giriş çıkışları gösteren kamera kayıtlarının tahrif edildiği, bazı görüntülerin silindiği ortaya çıkmıştı. Bunun üzerine İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı suç delillerini yok etme iddiasıyla Denizbank yöneticileri hakkında TCK’nın 281. Maddesi kapsamında soruşturma başlatmıştı.

HARD DİSKLER SAVCILIKTA

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı’nın Seçil Erzan olayıyla ilgili görüntülerin bulunduğu hard disklere el koyduğu öğrenildi. İstanbul Emniyeti Mali Şube Müdürlüğü, Denizbank’a ait hard diskleri inceleyerek hem görüntüler üzerinde yapılan tahrifatları belirleyecek hem de ham görüntülerden Seçil Erzan’ın paraları nerede ve nasıl aldığını tespit etmeye çalışacak.

Bu konuda edindiğim yeni bilgileri paylaşmak istiyorum.

GÖRÜNTÜLER 160 CD’YE YÜKLENMİŞ

Denizbank yönetimi Seçil Erzan olayı patlak verdikten sonra 10 Nisan günü kamera kayıtlarını topluyor. Bu, delillerin yok edilmemesi açısından önemli. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı Denizbank’tan 17 Nisan tarihinde bu görüntüleri talep ediyor. Özel hayatın gizliliği nedeniyle Seçil Erzan’ın odasında kamera bulunmuyor ama odasını ve şubeye giriş çıkışları gösteren 77 kameranın kaydı inceleniyor. Denizbank olaya ilişkin olarak 1 Mart-7 Nisan tarihleri arasındaki görüntüleri izliyor.

37 günlük görüntüler 25 Nisan tarihinde banka tarafından 160 CD halinde İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'na teslim ediliyor.

GÖRÜNTÜLERDE TAHRİFAT TESPİT EDİLDİ

Davanın görüldüğü İstanbul 6. Sulh Ceza Hâkimliği tarafından Seçil Erzan'ın odasını da gösteren 77 kameranın kaydı inceleniyor. Odayı gösteren 14 materyalde video programının sağlıklı çalışmaması nedeniyle görüntülere ulaşılamıyor. 2 materyalde görüntü kaybı, 7 materyalde CD üzerindeki kamera saatlerine ait bilgilerin kamera kayıtlarıyla uyuşmadığı tespit ediliyor. 2 materyalde ise herhangi bir kamera kaydı bulunamıyor. Bunun üzerine kamera görüntüleri incelenmek üzere bilirkişiye gönderiliyor.

SORUŞTURMA AÇILDI

Görüntülerin tahrif edildiği iddiası üzerine 16. Sulh Ceza Mahkemesi, Denizbank yöneticileri hakkında suç delillerini karartmak ve yok etmekten dolayı TCK'nın 281. Maddesi'ne göre soruşturma açıyor.

Ama savcılık bununla yetinmiyor. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı, Denizbank'tan Seçil Erzan'a ait görüntülerin bulunduğu hard diskleri talep ediyor. 10 aylık ham görüntülerin yer aldığı hard diskler Denizbank yönetimi tarafından savcılığa teslim ediliyor. İstanbul Emniyeti Mali Şube Müdürlüğü hard disklerdeki görüntüleri incelemeye aldı.

Titiz bir soruşturma yürüten İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı iki noktayı aydınlatmayı amaçlıyor.

1-Ham görüntüler ile Denizbank tarafından hazırlanan 160 CD'deki görüntüler arasındaki fark incelenecek. Görüntülerin silindiği, bozulduğu ya da delil karartma yönünde bir işlem yapıldığı tespit edilirse TCK 281'e göre açılan soruşturma derinleştirilecek.

2-Hard disklerdeki ham görüntülerin incelenmesinden Seçil Erzan'ın fon adı altında paraları nerede aldığı, ne tür işlemler yaptığı, banka şubelerini bu amaç doğrultusunda nasıl kullandığı belirlenmiş olacak.

CHP, DEM'LENİYOR

SİYASİ iletişim açısından yapılacak en büyük yanlış ne diyecek olsanız CHP Genel Başkanı Özgür Özel'in yaptığı derim.

Önce şehit cenazesine gitti. Üzgün bir yüzle taziyelerini ilettiler sonra DEM Partisi'ni ziyaret edip sevinçli bir yüzle fotoğraf verdi.

Şehidin acısını paylaşıyorsun ama oradan sonra ziyaret ettiğin parti, PKK'nın siyasi uzantısı olarak görülen bir parti. İnsan en azından aynı gün yapmaz. En azından şehit cenazesinden çıkıp, DEM'e gitmez.

Kılıçdaroğlu bile HDP'ye gideceği zaman genel merkezine gitmemiş, Meclis'te ziyaret etmişti.

İTTİFAK ÖNERDİ

Biz işin siyasi ilişim boyutuyla ilgilimiz ama Özgür Özel'in hesabı başka.

İYİ Parti ile ittifak şansını kaybetti en azından DEM'i elinde tutmak istiyor. DEM'in desteği özellikle İstanbul seçimlerinde önemli. Ekrem İmamoğlu'nun seçimi kazanması için olmazsa olmaz şartlardan birisi.

KANDİL İTTİFAKTAN YANA

Özgür Özel'in DEM'i ziyaretinde yerelde işbirliği teklifi götürdüğü biliniyor. DEM'in Parti Meclisi hafta sonu toplanarak CHP'nin teklifini değerlendirecek. DEM'deki eğilim gizli kapaklı ittifak yapmak yerine şeffaf ve açık işbirliği yapılması yönünde. Bu konuda DEM'in değil, Kandil'in ne dediği önemli. Çünkü geçen seçimlerde Pervin Buldan, kendi adaylarını çıkaracaklarını söylemişti. Hatta Selahattin Demirtaş 3 kez cumhurbaşkanı adaylığı için başvuruda bulunduğunu açıklamıştı. Sonuç ne oldu? Kandil, 'Kılıçdaroğlu' dedi, HDP aday çıkarmadı, Kılıçdaroğlu'nu destekledi. Hatta Ümit Özdağ ile imzaladığı gizli protokole rağmen.

TABLO NETLEŞİYOR

Bu seçimde de Kandil'in eğilimi Ekrem İmamoğlu'nun desteklenmesi yönünde. İYİ Parti'nin aradan çekilmesiyle birlikte CHP ile PKK'nın uzantısı olan DEM başbaşa kaldı. Bir yanda AK Parti-MHP ittifakı diğer tarafta CHP-DEM ittifakı. Bu tablo geçen seçimde Ekrem İmamoğlu'na oy veren Karadenizli, milliyetçi ve muhafazakâr seçmeni rahatsız edebilir.

Erdoğan seçimlerde CHP ile Kandil'in ittifakını tepe tepe kullanır.

İMAMOĞLU, İYİ PARTİ'Yİ KARIŞTIRIYOR

MERAL Akşener bir siyasetçinin diğerine yapabileceği en büyük iltifatları Ekrem İmamoğlu için yaptı. İkinci Fatih dedi, yüzünde Rabbi Yessir'i gördü. Hiçbir fani diğerine bunları söylemez. Peki İmamoğlu ne yaptı? İYİ Parti bu seçimlerde ittifak yapmama kararı aldı ya, Ekrem İmamoğlu parmağını soktu İYİ Parti'yi karıştırmaya başladı. Meral Akşener de, seçimlere kendi adımıza girme kararı aldıktan sonra partimiz karıştırılmaya başlandı demişti.

İSTİFA TEHDİDİ

İstanbul milletvekili Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu İYİ Parti'den istifa etti. Ondan önce Bahadır Erdem İYİ Parti ile yollarını ayırmıştı. Dün de Ece Üner istifa etti. İBB İYİ Parti Grup Başkan Vekili İbrahim Özkan, partinin kararına rağmen Ekrem İmamoğlu'nun desteklenmesi yönünde açıklamalar yaptı. Akşener tarafından istifası istendi. Ancak belediye meclisi üyeleri tarafından tekrar seçildi. Bu açıkça Akşener'e karşı meydan okumaydı. Bu kararı alan belediye meclis üyeleri disipline sevk edildi.

AKŞENER'E DİZ ÇÖKTÜRME

İYİ Parti'de yeni istifaların yolda olduğu haberleri ile Meral Akşener'e diz çöktürülmeye çalışılıyor. İYİ Parti'ye operasyon çekerek Akşener'i tasfiye etmeye çalışan Ekrem İmamoğlu bence Meral Akşener'i yeterince tanımamış. Meral Akşener, köşeye sıkıştırılmak istendikçe tam tersini yapar. Ekrem İmamoğlu'nun karşısına güçlü bir aday çıkarırsa şaşırmam.

Esfender KORKMAZ

Biz de gelişmiş bir ülke olacak mıyız?

Güney Kore'yi kıskanıyorum. 1960'lı yıllarda Millî geliri bizden düşüktü. Uzun süre dikta yaşadı. Ama şimdi gelişmiş statüde bir ülkedir.

1980'li yıllarda başlayan küreselleşmeyi savunanlar, küreselleşmenin hem gelişmiş, hem de gelişmekte olan ülkeler için yararlı olacağını öne sürmüşlerdi. Uygulama farklı oldu. Çin gibi cari fazla veren ülkeler daha bilinçli davrandı ve teknoloji getiren doğrudan yabancı yatırım sermayesini teşvik ettiler. Türkiye gibi cari açıkla yaşayan bazı ülkeler de, yabancı yatırım sermayesi ayırımı yapmadı ve sıcak para tuzağına düştüler. Cari açık veren ülkeler hem kaynak kaybettiler ve doğal olarak yoksullaştılar.

Son 20 yılda, Türkiye büyümeye odaklandı, kalkınma politikalarına önem vermedi. Oysaki gelişmekte olan ülkelerin gelişmiş ülke statüsüne geçmeleri için kalkınmaları gerekir.

İktisadi kalkınma, GSYH'da büyümeyi de içine alan daha geniş bir kavramdır.

GSYH'da büyüme ulusal gelir düzeyinde artışı ifade eder. Ulusal gelir olarak Gayri Safi Yurtiçi hasıla kullanılmaktadır. **Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYİH)**, belirli bir zaman diliminde bir ekonomide yaratılan katma değerlerin toplamıdır. Büyüme; GSYH'daki belli bir dönem itibarıyla meydana gelen reel; yani enflasyondan arındırılmış artıştır. Fert başına GSYH'nın da artması için, nüfus artış hızının, büyüme oranının altında olması gerekir.

İktisadi gelişme veya iktisadi kalkınma süreci bir ülkenin ekonomik, siyasi ve sosyal refahının geliştiği süreçtir. Gelişmiş ülkelerde bu süreç tamamlanmıştır. Bu nedenle İktisadi Kalkınmadan amaçlanan gelişmekte olan ülkelerin kalkınmasıdır.

İktisadi kalkınma; kişi başına düşen millî gelirinin artması, nüfusun yaşam düzeyinin artması, yaşam kalitesi, eğitim, sağlık, bilim, çalışma koşullarının iyileşmesi,

teknolojik gelişmenin sağlanması, ekonomik özgürlüğün artması, demokrasinin gelişmesi, siyasi haklar kadın haklarının gelişmesidir.

İktisadi kalkınma göstergeleri;

1.Fert Başına GSYH'nın Yüksekliği;

Dünya Bankası; kişi başına GSYH verilerine göre, her yıl dört gruba ayırıyor; Yüksek, üst orta, orta ve düşük gelirli ülkeler.

2020 sıralamasına göre, dünyada 80 yüksek gelirli ülke var. Ancak bunlar içinde fert başına gelir yüksek olmakla birlikte hepsi gelişmiş ülke değildir. BAE, Kuveyt, Suudi Arabistan gibi petrol geliri zengini ülkelerde, gelirin büyük bir kısmı emirlere ve krallara gidiyor. Halka giden gelirin ortalama seviyesi daha düşüktür. Ayrıca bu ülkelerde sosyal ve siyasi ve insani gelişme düşüktür.

2.Okur Yazar Oranı ve Okullaşma Oranı İle Eğitim Kalitesi;

Eğitim hem kişiye, hem de topluma fayda yaratır. İnsana yapılan yatırımdır. (Beşeri yatırım) Beşeri yatırım bir ekonomide verimlilik artışına neden olur. Ayrıca eğitilmiş bir toplumda, sosyal problemler, suç oranı düşük olur. Toplumsal huzur daha kolay sağlanır.

Sovyetler döneminde; okullaşma oranı yüksek idi ve fakat Sovyetler gelişmiş değildi. Çünkü demokrasi ve insan hakları geri idi.

3.Sağlık Sistemi Ve Sağlık Hizmetlerinin Gelişmişliği;

Sağlık göstergelerinde temel göstergeler; bebek ölüm hızı, anne ölüm oranları, 100 kişiye düşen hekim ve sağlık personeli, Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH)'dan sağlığa ayrılan paydır.

4.Beklenen Yaşam Süresi;

Ortalama insan ömrü göstergesidir. Ölümler yoksul ülkelerde çoğunlukla savaş, açlık ve hastalıklardan (AIDS, Sıtma, vb) kaynaklanmaktadır. Sağlık harcamalarının yüksek olması ve sağlık hizmetlerinin yaygın olması beklenen ömür süresini artırır.

5.Demokrasi

Çağdaş kalkınma anlayışı, insan refahını maksimize etmek olmalıdır. Demokratik haklar ve siyasi özgürlükler olmadan, insan refahı düşünülemez. Bu nedenle günümüzde kalkınma anlayışı içinde temel öğelerden birisini oluşturur.

6.Kurumsal Devlet;

Kurumsal devlet, toplumun ortak yönetim organı ve malı, toplumsal hafızaya sahip, herhangi bir ideolojiye ve siyasi iktidara göre değişmeyen, liyakat esasına göre bürokrasiye sahip olan ve kaynakları sosyal fayda esasına göre etkin kullanılan, bir devlet anlaşılır. Bir ideolojiye hizmet eden veya seçilen siyasi partinin kendi amacına göre kullandığı bir devlet, kalkınmaya da destek olamaz.

7.Cinsiyet Eşitliği;

Kadınların üretim sürecinde daha fazla yer almış olması, potansiyel insan gücü kaynaklarının tam olarak kullanılması demektir. Kaldı ki; doğal olarak hanımların daha başarılı ve verimli oldukları çalışma alanları vardır. Kadın haklarının olduğu ve kadınların istihdama katılması, kalkınmayı hızlandırır.

8.İleri Teknoloji

Teknolojide gelişme, kamu özel, mal ve hizmet üretiminde, yönetimde, verimlilik artışı ve daha yüksek katma değer yaratır. Gelişmekte olan ülkelerin sanayileşme sürecini hızlandırır. Ayrıca bu ülkeler teknolojik gelişme için eğitilmiş iş gücü yetiştirmeye, Ar-Ge'ye daha fazla kaynak ayırmak zorundadırlar.

Kalkınma göstergeleri içinde demokrasi kırmızı çizgidir. Suudi Arabistan'da fert başına gelir yüksektir ve fakat halen kabile devletidir ve kalkınması için demokrasiye geçmesi gerekir. Çin, buraya kadar geldi ve fakat demokrasiye geçmez ise burada kalacaktır.